

**STO ŠČE
VIDETI, MORA
GLEDATI S
SRCOM
str. 2**

**„MOJA DÜŠA,
KAMA PA
DEŠ...“
str. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 10. avgust 2000 * Leto X, št. 16

Madžarski Romi v Strasbourgu

Moja noga nikoli več ne bo stopila na madžarska tla

25. julija je prispelo v Strasbourg 46 madžarskih državljanov romskega porekla, da bi na strasbourškem Sodišču za človekove pravice vložilo tožbo zoper madžarsko vlado ter zaprosilo v Franciji za politični azil.

Kako je prišlo do tega in kako lahko prosijo za politični azil državljani države, ki že približno deset let ni na seznamu držav, iz katerih Francija sprejema politične azilante?

Zgodba se je začela v vasi Zámoly v županiji Fejér. Močna nevihta je šestim romskim družinam, ki so živele na pristavi blizu vasi, tako poškodovala hiše, da so jih morali izseliti. Začasno rešitev je pomenil vaški kulturni dom, kjer so imeli vsaj streho nad glavo. Med tem časom je dal župan vasi na pol porušene hiše zravnati z zemljo. Po nekajmesečnem bivanju v kulturnem domu so se začeli pojavljati problemi. Družine niso redno plačevale elektrike, vode in drugih skupnih stroškov, vaščani so se naveličali »nereda« v sredini vasi... Toda družine, katerih odrasli člani so bili večinoma brezposelni, niso bile sposobne, da bi same rešile stanovanjske probleme. Vas pa je

hotela nazaj svoj kulturni dom.

Državna romska samouprava je družine preselila v lastni kulturni dom v Budimpešti. Hkrati je začela v Zámolyu postavljati lesene hišice, da bi družinam zagotovila začasno bivali-

šče. Toda vračajoče se Rome so v lastni vasi doletele neštete neprijetnosti, celo napadi, fizični in verbalni. Po dozdej nerazčiščenem umoru nekega moškega v njihovem zaselku niso imeli več obstanka v Zámolyu, čeprav so med tem časom

zečeli graditi lastne hiše. Pri tem jim je Državna romska samouprava pomagala tudi finančno.

Družinam s številnimi otroki ni preostalo nič drugega, kot da so iskale zavetišče pri svojih znancih in sorodnikih v vasi Csór. Toda tudi tukajšnje neromsko okolje je bilo do njih precej sovražno, župan vasi niti ni skrival svoje rasistične nestrpnosti, češ odkar so se ti Romi preselili v njihovo vas, je več kraj na njivah, vrtovih, v sado-vnjakih. Najbolje pa bo, če se pobe-rejo od tukaj, njim so zadosti »lastni« Romi. Še boljše bi pa bilo, če bi se

tudi njihovi (prilžno 10 družin) odselili. Varuh človekovih pravic pri madžarskem Parlamentu je sicer odredil preiskavo zoper župana vasi, toda razpoloženje je bilo tako napeto, da so se omenjene romske družine rajši ponovno

napotile v Budimpešto, kjer so nekaj časa prebivale v kletnih prostorih neke vile.

V svoje na pol postavljene hiše se niso upali vseliti, tudi v Budimpešti niso imeli več obstanka. V prepričanju, da nimajo česa zgubiti, so najeli avtobus in se odpeljali v Strasbourg. Šestim družinam iz Zámolya se je pridružilo še šest iz Csóra. Skupaj jih je 46, med njimi je 27 otrok.

Ali bodo dobili v Franciji azil in ali jim bo sodišče za človekove pravice dosodilo 130 milijonov forintov, kolikor zahtevajo od madžarske države, se zaenkrat ne ve. Strokovnjaki sicer pravijo, da je to malo verjetno, kajti na Madžarskem niso izkoristili nobenega foruma pravne zaščite. Večina Romov pa je prisegla, da nikoli več ne bo stopila na madžarska tla.

Njihova poteza veliko škodi ugledu Madžarske, sploh pa če vemo, da je dobila država pri oceni za vstop v EU največ kritike prav zaradi položaja romske manjšine ter zaradi nestrpnosti do nje.

Marijana Sukič

Sto šče videti, mora gledati s srcom

Francuski pisatelj Saint-Exupéry je s svojim fligarom v Libiji dojspadno. V puščavi se čisto sam matra par gni, skor je fkray biu, tak je žeden biu. Že se ma je skor malo zmejšalo, prva kak so ga srečno rejšili. Te si je vözbrodo tistoga maloga pojbiča, maloga princa, šteri je prišo z Mejseca ali Marša, ka bi njema pomago v veukoj navoli. Te si je vözmislo svojo lepo parpovest o prijateljstvu, brezi šteroga je svejt samo – puščava. Gda je l. 1937 v Španiji biu, pa je nej emo s seuv parvice, so ga skor dojstarlili kak kakšoga špijona. Eške sreča, ka je emo pri sebi eno drugo parvico – zna se je lapau smadjati pa so ga sodacke pustili...

Francuski pisatelj Saint-Exupéry, če bi živo, bi stau lejt biu star.

„... dobro vidimo samo s srcom. Ka je fejst važno (fotos), tau se z očami ne vidi.“ Gvušno ste že vonajšli, s štere knige so te reči. Tak pravi lasica v parpovejsti Saint-Exupéryja, Mali princ (A kis herceg).

Mali princ je pojep z drugoga planeta, šteri se čüdiva nad tejm, kakše stvari vidi na našoj Zemlji, ka vse zna jo pa ka vse ne vejo lidge. Zato tau parpovejst radi štejo mlajši, de se pa dosta leko navčijo z nje gorzraščeni lidgë tö, če znajo dobro šteti. Što je të človek, pisatelj, šteri tašo zgodbo napiso?

Saint-Exupéry se je naraudo ranč pred stau lejtami na Francozkom, v grofovskoj familiji. Biu je eške mali, gda ma je oče mrau. Čüden pojbiček je biu, že z maloga mau je trno najgeri biu na fiziko, tehniko, pa je što tö rad. Kak mladi pojep je piso pesmi pa se včiu fiziko s knige velkoga fizika Newtona. Gda je srednjo šaulo skončö, je mogo k sodakom titi. Tam se je malo včiu fligare voziti tö. Gnauk je vözmislo, ka vöspoba, kak zna sam leteti, če so ma rejšan eške nej dopistili. Srečo je emo, ka so ogenj leko vgnasilni, gda je s fligarom nazaj prišo na zemlau. V tisti cajtaj, v dvajsetaj lejtaj, se s fligarom voziti, eške trno navarno bilau.

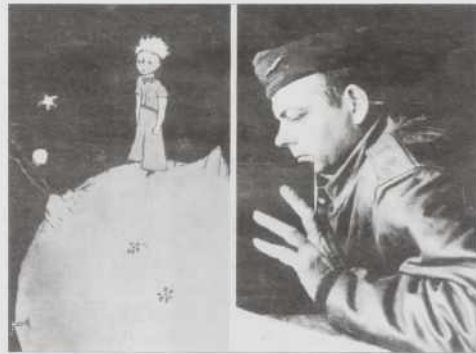
Depa zaka nej? Tau pitanje je v njegvi držini že 800 lejt vödržalo, zaka bi un nej sprobo svoje moči. Tak se je začnila njegva letalska karia. Venak je un biu prvi v zgodovini, šteri se je v lufti,

nad argentinskim glavnim mestom ženo. Žena je bila vdova, Argentinka, drobna s črnimi vlasami. Tak se je zbodjala od krepkoga, plašivoga Exupéryja, ka ma je tam v lufti včasi obečala, ka de njegva žena. Do njegve smrti ma je žena ostala, če sta rejšan malo cajtaj vküp živelä. Z vekšoga sta v drugi varašaj, orsagaj, pa spoj na drugi celinaj (földrész) živelä.

Sprvoga je Saint-Exupéry ranč nej pisatelj biu, biu je pilot francoske pošte za Af-

drug-druga tö strejlali, samo tisti v lufti austo ali vujšo, šteri najbaukši biu. Depa un nej tak mislo, un tak pravo, ka je bojna grdi beteg, kak tifus.

Gda so Nemci napadli Francosko, Exupéry je pobegno prvin v Afriko, odtec v Lisbon, potem pa v Merko, v New York. Tuj je živo trno samotno, ranč novine nej što, nej sto znati, ka se doma godi. Odo je v parke sejdat pa gledö mlajše, kak se špilajo pa se včasik un tö z njimi špilo. Tak je začno pisati knigo „Mali princ“, štero je gratalo njegvo najbolje znano delo, če je rejšan un nej s takšnim namenom piso. Tau delo ma je pomali slau, prauti pa je sebi male fligare pa druge mašine redo iz lesa, štere je doma v kadi vöspobo. Toga cajtaj bi že trno rad nazaj prišo v svojo domovino, pa se s fligarom biu prauti Hitleri. Tačas je odo za tem, ka so ga nut vzeli k sodakom.

Mali princ pa pisatelj-pilot

riko pa Južno Ameriko. Po lufti lejtati se njemi trno vüldo, trno je rad emo mašine, fligare.

V prvi knjigaj, romanaj, štere je pred bojno spiso, ka je kak pilot doživö, pa tau, kak un na völke drži človeka, šteri vödrždi, ka dosegne svoj cilj.

Leko bi mislili, ka što tak fejt spoštujje tehniko, mašine, fligare, tisti se je gvušno radüvo bojni, gde so fligarge

44 lejt je biu te star, gda je odleto s fligarom poglednit, ka delajo Nemci. 30 ran je emo že na sebi, štere je že prva lejtä s fligarimi zadaubo, zato se že tö žmatnej gibö. Nej čüda, ka več nej nazaj prišo. 1944. leta je s fligarom parminau. Dugi cajt so nej znali, če je v maurdje spadno ali v Alpe dojzleto, nin so ga nej najšli.

Nejdavni pa so prej najšli ostanke tistoga fligara, s

Volitve bodo 15. oktobra

Predsednik Slovenije Milan Kučan je določil, da bodo slovenske državnozbornske volitve 15. oktobra. Odločitev je sprejel po posvetovanju s prvaki slovenskih strank, predsednikom državnega zbora in predsednikom vlade, k zgodnji izvedbi volitev v sredini oktobra (prejšnje so bile namreč 10. novembra) so prispevala med drugim tudi dogajanja v vladi in v koaliciji po sprejetju dopolnila k 80. členu ustave. Predsednik Kučan namreč meni, da vlada potrebuje stabilno večinsko podporo v parlamentu, datum volitev v oktobru pa omogoča, da do vlade s takšno podporo in do politične stabilnosti v državi pridemo čim prej, hkrati pa je državnemu zboru omogočeno, da izpelje svoj načrt prilagajanja naše zakonodaje evropskemu pravnemu redu.

Dopolnitev 80. člena slovenske ustave omogoča uvedbo vseh vrst sorazmernega predstavnštva oziroma proporcionalnega volilnega sistema. Odločen vpliv na dodelitev mandatov bodo imeli volivci, saj dopolnjen člen izključuje možnost dodeljevanja mandatov po vrstnem redu na listah kandidatov in možnost uporabe nacionalnih list. Poleg tega poslanskega mandata ne bo mogla pridobiti lista kandidatov, za katero bo v celotni državi glasovalo manj kot 4 odstotke volivcev. Spremenjeni način izračunavanja poslanskih mandatov bo omogočil, da se bo večje število poslanskih sedežev kot sedaj razdelilo že v volilnih enotah in s tem povečala možnost neposredne pridobitve mandata.

Zakon o dopolnitvi 80. člena Ustave RS Slovenije je državni zbor sprejel s sedemdesetimi glasovi „ZA“ Proti dopolnitvi je glasoval le poslanec SNS Sašo Pečec, medtem ko so poslanci Janševca SDS pred glasovanjem sejo protestno zapustili, saj zagovarjajo večinski volilni sistem ter dodajajo, da se naj zanj ali proti takšnemu sistemu odločijo državljani Slovenije na referendumu. Z njimi se je strinjal tudi premier Andrej Bajuk, ki je že zapustil novo združeno stranko SKD+SLS Slovensko ljudsko stranko, ki je glasovala za dopolnitev 80. člena ustave. Z zunanjim ministrom Lojzotom Peterletom sta ustanovila svojo stranko z imenom Nova Slovenija - Krščanska ljudska stranka, ki naj bi po Bajukovih besedah "pomembno prispevala k zvišanju slovenske politične kulture". Glasovanje poslancev SKD+SLS Slovenske ljudske stranke je povzročilo tudi razkol v Koaliciji Slovenija. Stranka SDS svoji partnerici očita, da se pri glasovanju ni držala koalicijske pogodbe, predsednik SKD+SLS pa obtožbe zavrača, saj po njegovem volilni sistem ne more biti projekt koalicije s 46 poslanci, ker je zanj potrebno dobiti najmanj dvetretjinsko večino.

Z dopolnjeno ustavo so zadovoljni tudi pri opozicijskih strankah. Predsednik Združene liste Borut Pahor je spremembo označil za rezultat koalicije modrosti, ki se je zavedala, da je ob vseh razlikah treba poiskati pameten kompromis. Vodja poslanske skupine LDS Tone Anderlič je po izidu glasovanja menil, da odločitev o spremembi ustave pomeni veliko za razvoj demokracije. Za vodjo poslanske skupine upokojenske stranke DeSUS Antona Delaka pa je bila odločitev o spremembi ustave pričakovana, saj „združena stranka ni več mogla spremeniti stališča, ki ga je zagovarjala že nekaj časa.“

Dejan Fujs

Šterim je Exupéry slejdnjin odleto. Če že gvušno bau, ka tau njegov fligar biu, te nin vöpostavijo ostanke, ka do lidge leko na „romanje“ ta ojldi.

Letos pa do novembra leko pogledne, što v Parizi odi, razstavo, v spomin na stauletno obletnico rojstva Exupéryja, štero je naredla njegva držina. Najbolje čüdna

stvar je tam prej ena kniga z naslovom „Spomini rauže“ zato, ka je tau napisala Exupéryja žena. Una je že tö mrlä, 1979. leta. Največ o tom piše v tej knjigaj, kak sta badva trpelä zato, ka je mauž furt s fligarimi lejtö.

Saint Exupéry je napiso več knig, depa najbolje znana je „Mali princ“.

Margita Mayer-Gašpar

Papiri pripovedajo

Dühovnik strajko

Prvoga majuša 1896 je v cerkvi na Gorenjom Siniki gospaud plebanoš po predgi tak pravo, ka dočas, ka lüstvo kireče dvoriške pri farofi nut ne zgradi, šečo ne naredi, de un v nedelo samo zrankma v šestoj vöri mešo držo. Ta meša je bila v kedni, zato je tau malo lüdi čulo. Drügo nedelo, 3. majuša kesne meše nej bilau, plebanuš Ivan Perša je tak naredo, kak je obečo. Mešo je samo zrankma v šestoj vöri držo, po tistom pa od domi tö odišo. Lüstvo je mešo pa bučo v krčmej melo. Tisto nedelo so držali tistoga ipa bučo na Gorenjom Siniki, ka so staro cerkev 3. majuša posvečivali. Te den vsikšo leto je dosta lüdi prišlo na Gorenji Sinik na bučo.

Gorenjisenčarge so čemerni gratali, pa so pismo pisali püšpeki. Če gospaud plebanoš nedo meše držali, uni prekj v drügo vöro staupijo, aj pa nedo več vörvali. Taužili so se püšpeki, ka gospaud Perša so lansko leto z žandari silili lüstvo, ka bi v farofi lejve zidali. Pavri pa so svoje delo na njivaj nej mogli obrediti. Pismo je podpiso Ištvan Sukič birauv pa 53 lüdi.

Gospaud püšpek so öšpöröša (Ham Károly) iz Svetoga Martina pri Rabi poslali na Gorenji Sinik, aj dühovnika pa lüstvo vözmiri. Gospaud Perša in 13 lüdi je bilau navzoči. Gospaud Perša je oblübo, ka takše se več ne zgodi, nedo več nikdar „strajkali“. Lüstvo je odpistilo dühovniki, pa so si v roké segnili. V madžarščini napisani zapisnik (jegyzökönyv) so lüstvi „v maternom geziki razstomačili“.

Gospaud öšpöröš so privatno pismo tö pisali püšpeki: „Perša se je vözmiro s svoji souvažnikom, s krčmarošom Ladanyijem tö. Po djilejši smo odišli k Ladanyini na pivo. Perša ma takšo manijo, ka bi samo šeče redo. Za vsikšo stvar, živino pri rami bi ejkstra gračenek emo s šečo. Dobro naturo mate vi v Somboteli, ge bi toga možaka („az Ipsét“) vözocomaro iz sombotelske püšpekije. Istina, ka so se vözmirili, depa zatok vi samo psüvajte toga Peršo, ka Slovencom ne moremo zavüpati.“

Marija Kozar

Iz künje naši babie

Kisli krumplinge

8 krumplinov, 3 žlice mele, 2 žlici žirä, 1 lük, lombrovo listke, eci, rdeči prpeu, feffer, sau, liter vode.

Vednoj vekšoj laboški frigaš neredimo, v štero zosekani lük vržemo. Malo sprážimo in z vodauv gorvlegemo. Krumpline na drauvni razrežemo in cüdejemo. Z vodauv gorvlegemo i nutdejemo eške sau, feffer, lombrovo listke. Da se sküja, dobro zgraužamo ali vküppotežimo, aj krumplinge nedo cejli. K pečenomi mesej ponüdimo in meseni saftom polegemo.

Miniportret

Biti podjetnik je nej šala

Sploj tak vögleda, ka je v Porabji eden najmlajši podjetnik (vállalkozó) na G. Seniki v krčmej pri Cifri. V tauj krčmej so že nistarne generacije iz držine Cifer slüžile gostom. Gnes na Seniki, če stoj v tau krčmau de, eške itak pravi, ka prej dem malo k Cifri. Za šankom pa stoji mladi senički poejp, po imeni Tomaž Škaper. Zdjaj odprvin se je zgodilo, da je tradicionalno krčmarska držina iz rauk püstila – če ranč nej cejlak – tau gostilno. Zdjaj go vodi Tomaž.

- Tomaž, ka tebi znamenije, ka si prejkvzeu takšo gostilno, stera ma dugo tradicijo?
»Tau je gvüšno, ka je nej mala briga etakšo delovno mesto meti. Depa že na začetki sam dobro vedo, da tau tradicijo morem poštvüvati. Etak sam pa nauve napisje napravo z imenom Cifer. Tak ka tijinci največkrat tak mislijo, ka se ge k držini držim. Meni je tau ime do tejava mau, pa znam, ka po tejm tü, samo na hasek bilau.«

- Sploj dosta zgodbic krauži o tej krčmi. Tüj so prej dobro küjajli, vsigdar so dobro piti davali, pošteno so gostom postregli, depa če je stoj nej mogo v svojoj kauži ostati, tisti je leko tak zopodo kak vtič. Nesose je tavö na vrata. Red je mogo biti.

»Jaz sam tü dosta vse čüjo. Gnauk svejta so prej dobro küngo meli tüj. Gnesden se tau ne da, negajo, nemam takše pogoje, ka bi küngo leko vodo. Planiram pa, ka bi emo kakše sendviče, pa kaj takšega, na koj leko pigeš. Trüdim se pozoren biti do gostov pa piti tü pošteno dati. Red tü rad mam, ranč tak kak čistaučo. Gnesden je podjetnik biti nej šala. Če škem živeti, slüžiti, morem trdo delati. Na Gorenjom Seniki gestejo štiri krčme. Moreš konkurencu pred očami držati, tak delati, da ti gostje pridejo nazaj. S tejm vred pa red tü trbej držati. Pri meni se oberne vsakša generacija, morem znati, ka želejo gostje. Zdjaj je ranč edno leto, ka sam se za tau »maštrijo« vzeo. Do toga

je ešče nej prišlo, ka bi koga mogo tavö zamajutniti. Tak mislim, ka so gnesden že gostje tü ovakši kak gnauksvejta.«

- V tvojoj krčmej se napona čüje muzika. Največkrat slovenske melodije gor kladeš pa te se eške zvüne krčme tü čüje. Tau je tü za goste?

»Pri ednom tali rejsan je za goste. Naši lüdje – sploj pa starejši – radi takšo glasbo poslušajajo. Morem pa povedati, ka se ta glasba meni tö vidi. Sploj rad mam naše pesmi, etak sam pa poküpuvno nistarne kasete.«

I. Barber

Naslednje leto spet pridemo

Od 24. do 27. julija je v Murski Soboti potekal 3. Poletni tabor predšolskih otrok iz slovenskih narodnostnih vrtcev iz Porabja. Tabora se je udeležilo 18 otrok in 12 mamic. Za moto tabora bi si lahko izbrali besede Daneta Kataliniča, ravnatelja Vrtca v Murski Soboti, ki je na zaključku med drugim rekel: **Beseda za besedo da stavek.** Malčki iz Porabja so se učili besede tematskega sklopa »Naša igralnica«, ta bolj pridni so govorili kar v stavkih. To velja v prvi vrsti za tiste, ki govorijo tudi »po domanje« torej porabsko narečje. Učile so se tudi mamic, kajti na vseh aktivnostih so bile skupaj s svojimi malimi. Ob slovesu so tako mame kot mali zagotavljali, da pridejo tudi naslednje leto. Organizator letošnjega tabora v Porabju je bila Državna slovenska samouprava, stroške sta skupaj pokrili Državna samouprava in Slovenska zveza.

OD SLOVENIJE...

Bagi novi veleposlanik

Predsednik Slovenije Milan Kučan je sprejel poverilna pisma novega madžarskega veleposlanika v Sloveniji Gaborja Bagija. V razgovoru, ki je sledil uradni slovesnosti, je Kučan dejal, da so odnosi med sosednjima prijateljskima državama tradicionalno zelo dobri in vsestransko razviti. Veleposlanik Bagi pa je potrdil interes sosednje Madžarske za nadaljnji razvoj dvostranskih odnosov. Sogovornika sta izmenjala stališča o vlogi in možnostih sodelovanja obeh držav pri procesu vključevanja v Evropsko unijo, pri reševanju razmer v Jugovzhodni Evropi, o paktu stabilnosti in pripravi na bližnji vrh Evropske unije in Balkana.

Kmetije v Sloveniji

V Sloveniji je 92.561 družinskih kmetij, ki obdelujejo 442.914 hektarjev zemljišč, je pokazal popis kmetijskih gospodarstev, ki so ga sodelavci Statističnega urada Republike Slovenije izvedli v juniju. Po teh podatkih se število družinskih kmetij z več kot 10 hektarji kmetijskih zemljišč povečuje, medtem ko število manjših kmetij upada. Povprečna slovenska kmetija se razteza na 4,8 hektarja površin in redi do štiri glave goveda.

Slovenci v Avstriji

Na pogajanjih med Koordinacijskim odborom koroških Slovencev, koroškim deželnim glavarjem Jörgom Haiderjem, predsedniki deželno-zbornih strank in predsedniki poslanskih klubov deželno-zbornih strank v Celovcu so udeleženci dosegli soglasje, da je bistvena vprašanja slovenske manjšine potrebno rešiti. Tako naj bi vprašanje postavile dvojezičnih krajevnih napisov in kažipotov rešili še letos, do okvirnega dogovora pa je na pogajanjih prišlo tudi glede ustanovitve sklada za finančno pomoč dvojezičnim vrtcem.

Jubilejni folklorni festival v Beltincaj

„Pridite vsi, šteri ste od kole-na vekši pa od podplata menši, z glasnimi gutami, friškimi petami ino tridimi mošnjami.“ Že 30 lejt je tomi, ka etak vabijo lüdi in Beltince na mednarodni folklorni festival. Letos je od 26. do 30. julija držo festival. Že 30 lejt se držo geslo festivala tü, ka etak pravi: Pesem in ples družita narode. Te 30 lejt je 16 rosa-gov poslalo svoje plesalce na beltinški oder. Ranč zatok smo pa Porabci sploj ponosni na tau, da smo že od 1972. leta vsakšo leto bili v Beltincaj. V nedelo, gda so letošnji glavni program meli, gda so se spominjali na te 30 lejt, sam sama tü mejla priliko nazaj misliti na tista lejtja, gda smo mi bili pri nji pa gda so oni prišli k nam. Kak sam poslušala Milico Šadl, slavnostno govornico, sam ugotovila, da so lejtja odišla, navöke je odišlo dosti stari znancov tö. Pred seov vidim Djužezeka, Djančina, brata Kociper, goslare pa padaše, pa mi je pred očami Boris Žalig, steri nam je tak dosta pomago. Z njimi,

žau, več se nigdar nemo vidli. Kak je pa te bilau 1972. leta pa po tistim? V Sakalovci so tistoga reda vküp postavili edno folklorno skupino, šte-

nej vsakši meu svojoga potnoga lista. Depa navdušenje (lelkeseđés) plesalco je nej falilo. Na posaudbo smo si vzeli nikšo vögrsko nošo,

Milanom Zrinskim, ki je napona dobre vole pa eške z dostimi gnešnjimi pa že pokojnimi padaši.

Sakalauvska skupina je – če dobro znam – 13-krat bila v Beltincaj, od 1986. leta je pa začnala v Beltince ojditi gore-njesenička foklora. V tej lejtaj smo spoznali druge narode, njigve plese pa šege. Spoznali smo čudovito Prekmurje, beltinško ravnino, bogato Slovenijo. Dosta smo se navčili od nji, z njigvo pomočjov smo si dali naprajti noše.

Pa te ne smejm vönjati nedelo, te lepi den, gda se je 12 skupin not pokazalo, da so se spominjali. Pa med spomini so delili priznanje pa odlikovanje tistim, ki so dugo-dugo lejt vödržali.

Lejpo je bilau pogledati, videti razstavo z naslovom „Naših trideset festivalov“, stero je vküppostavila Milica Šadl. Razstava je rejč do rejči „gučala“ od te 30 lejt. Ki so gdas-vejtja ojdli na beltinški festival, so se na slikaj gvšuno najšli.

I. Barber

Nastop sakalauvske skupine 1972. leta

ro je tistoga reda vögrske pa eden slovenski ples navčo školnik Tibor Nemet. Pa te je prišlo vabilo, da bi leko šli v Slovenijo v Beltince plesat. Kakšo veselje, dapa briga se je tü na nas sipala. Skupina je nej mejla svoj gvant, svoje noše, pa zvün toga je eške nam vse dosta falilo. Te eške

smo seli v eden bus pa smo že v Murski Soboti bili. Tam so nas čakali, so nas sprejeli tak, kak ne vem kakšo delegacijo. Spoznali smo Jožeta Ternara, ki je dugo lejt vsakšo leto počako nas, se pobrigo za naš dvodnevni program. V Beltinci smo se pa te spoznali z vodjo KUD-a, z Milico Šadl,

Pismo iz Sobotne

Naša Sobota je inda bila takši varaš, ka je ta Sobota bila bole ves kak pa varaš. Te nagnouk je gratala varaš. Ge ne vem, gda se je tou zgodilo, dapa enga ipa so se lidge več nej poznali med sebov in te, tak si brodim, je vas Sobota gratala Sobota varaš. Ali vseedno so v tom varaši živeli lidge, steri so živeli ške tam v tistom časi, gda je tej varaš, ške bila ves. Med njimi je biu eden foringaš Čagran. Tej možakar Čagran je meu konje pa koula in ge se ga najbolje spoumnim, ka je od alomaša pa vse kouli vozo čarni ali rvaji štajnkol (premog).

Kak skur vsiki foringaš je pri rami, kama je kaj pelo, vsigdar doubo kaj za gesti pa za piti. Če nej za gesti, te pa za piti gvšuno. Če je emo na eden den dosta foring, te je bio večer že trno oumani in njegov kunj Boris je vedo, kak pa kama trbej koula in njegovga naježo domou pripelati. Spoumnim se, kak je dostakrat té konj Boris stau s punimi koulami pred kakšno krčmou, gda je Čagran že emo puno bukso in se njemi je nikan nej midilo. Spoumnin se tö, kak je té isti človek tak že na pou spau, njegvi Boris pa je vlejko ranč ta, kama je trbelo kaj pripelati. Od toga, ka mo vam pa zdaj vöovado, pa se nika ne spoumnim, liki vejim, ka je tak bilou, ka ške gnesden tak pripovedavajo po Soboti.

Foringaš Čagran je bio že trno oumani. Tam na poštiji skouzi Soboto je njegvi konj pomali klepo na drugi kraj Sobotne, stera je te ške bila vesnica. Ške prle pa vam moram prajti, ka je možakar nej mogo videti nej živoga in nej mrtvoga policajja. Te sta pa tam na kržarki postapala dva policajja, tistiva z zvezdjo na čeli. Smijala sta se tak naraji in oumanoga Čagrana je eden pijto:

- Na, Čagran, kak je kaj? Sto te zdaj ma komando, konj ali vi?

Čagran se je prebudo in plüno ta prouti njima:

OTE MI VÖ IZ RITI

- *Pojta viva meni lipou v riti!*

Lüstvo, ka je tou čulo se je držalo za črvou, tak se je smijalo, policajom pa je šla pena na lampe, tak sta gratala čemerasta. Eden čas sta brodira in te je eden li pravo:

- Čagran, zdaj pa tak! Tou rejč nazaj zemte, ovak vas včas odpelamo v vouzo!

Foringaš Čagran je stavo konja, si nažgo pou cigaretlina, dvakrat fudno iz puni plüč, jiva oumano pogledno in pravo:

- Dobro! Te pa zdaj viva pojta meni vö iz riti.

Če zdaj naš prednji edni nouvi, steri so nej nika bole lagvi od ovi pred njimi. Dapa, vseeno bi li raj meli tiste od prlej, zato, ka smo ji bole včeni. Zato zdaj tou rejč nazaj gemlemo:

- Lepou vas prosim, pojte mi vö iz riti!

Če zdaj tak nazaj poglednem, je meu stari Čagran glavou na svojom mesti. Samo ške tou ne vejim, če smo se vsi vküper od njega kaj navčili. Tou pa zato, ka bi un tiste tam nut püsto, ta, kama ji je poslo, če bi nej tisti policajji z zvezdo leko delali, ka bi škeli. Mi pa zdaj tej naše vö zovejmo, pa naj ške tak smrdijo.

MIKI

Pogovor pod lipov

V nedelo popodne, kak mi mo Karbine iže dem, vidim, ka tatica Nani vanej pod lipov na ednoj stolici sedijo.

• *Nej ka bi zasपालi, ka dola spadnate s stolice, - kričim jim vzark za pleči. Tak so se postrašili, ka so rejsan skur dolspadnili.*

»Vej si ma zdaj redno postrašo,« pravijo Nani.

• *Ka delate, počivate?*

»Ja, malo počivam pa malo nazaj brodim, kak je kaj bilau prvin.«

• *Na lejpe spomine mislite samo nazaj ali na slabšo tō?*

»Samo na lejpe pa na vesele. Lagve spomine naj človek kak najprvin pozabi, nej se vredno spravlati z njimi.«

• *Leko vas pitam, ka vam je zdaj ranč na pameti ojdlo?*

»Na tau sam si nazaj mislila, gda smo Djauskoma Rudina masau skrili, stero so kadili.«

• *Kak se je tau zgaudio?*

»Tau se je gnauk v zima zgaudio, gda smo s Sejrinof Irinkof šli k Djaustji, ka so masau kadili. Rudi so notra v ram šli, mi smo pa dva drauga masa vōzeli. Notra smo v bauto nesli pa smo tam skrili. Rudi večer pridejo v krčmau pa so se ranč k tisti dvermau vseli, za stermi smo masau skrili. Kak so sledkar taprajli, poznali so tisto ukajano sago, dapa nej jim na pamat prišlo, ka je tau njižno mesau.«

• *Te so že iskali masau?*

»Iskali so, zato ka so večer vō steli zeti. Prajti so pa zato nika nej smeli, ka njim mesau nekak vkradno. Z ženauv vred so cejlo nauč nej mogli spati. Sodake so še pitali, če stoj s Števanovec nej prej prišo v Andovce. Drugi den je Treška že na policijo stejala telefonirati, samo dja sam jo ranč čula, pa sam ji kričala, naj nikan ne telefonera, zato ka smo mesau mi vkradnili za norijo. Ona

mi je pa nazaj kričala: Dvej pič..., ka sta delale, vej pa z Rudinom sva cejlo nauč nej mogla spati. Gda smo jim nazaj nesli mesau, te smo jim pa popejvale, ka Sveti trej krali so prinesli masau.

Norije so se zveksoga v krčmej godile ali gda smo mlejko nosili. Bilau, ka sam dva kokauta zabadala. Djaice se jima nej ta lūčala, liki v papir sam je zasūkala. Ene sam Moldovana v žepko sranila tak, ka samo doma zejo vpamet. Tupin Joška je na tau pravo, ka tašo nejga, ka bi njemi stoj v žepko sklau tak, ka bi nej vpamet vzejo. Na drūdji den, gda je Joška kanto doladjau pa nej tagledo, njemi sam je pa ta notra sranila. Samo je doma vpamet vzejo, ka je kukautove djaice on tō domau odneso.

Te je še veselo bilau. Zdaj pa nika nega, nej krčme pa nej mlejko nej trbej nositi. Lūstvo se ranč ne sreča, nej kak prvin.«

• *Prvin baukša bilau?*

»Pa vejš. Gda sam mlada bila, vse vruga sam vkūpzo-

dla. Dolejnec, Markovce, Farkašovec, gde je bal bijo, ta smo šli. Tak smo plesali, ka se je vse prašilo. Zdaj na stare dni pa že samo doma sedim pa si nazaj brodim, kak je kaj prvin bilau.«

spaumnim, ka je že te bila bauta. Moj dejdak so falični bili pa zato so ma dali dovoljenje, ka leko bauto odpre.»

• *Ka vse so odavali v tej bauti?*

»Cutjar, sau, dujan, vino, bilau ka je še mesau tū bilau pa vse taša fela, ka trbelo doma.«

• *Melo ste nej prajli?*

»Tistoga reda je melo niške nej tjpūvo. Pšenico pa žito so v mlin vozili. S té mele so doma krōj pekli. Eške sōr (pivo) so tō doma tjōjali. Prvin je lūstvo samo taše stvari tjpūvalo, ka so doma nej vedli naprajti.«

• *Odkec so blago vozili v bauto?*

»Bilau, ka so z Varaša, bilau ka so Slavi nosili pa švercali prej k meje. Sau pa dujan so samo s Slaskoga tjpūvali. Po vino so pa na Balaton šli. Dejdak so konje notrapregli pa za en keden so nazaj domau prišli. Tri-štiri velke bečke vina so gnauk pripelali.«

• *Vredno je bilau tistoga reda se z bautov spravlati?*

»Vredno. Zato ka te nej trbelo porcije (davka) plačuvati, ka pejnecze so notra prišli, tisti so vse doma ostali.«

K.H.

... DO MADŽARSKE

Avtocesta M0 terja žrtve

V sedmih mesecih letošnjega leta je bilo na 28 km dolgi avtocesti M0 več smrtnih nesreč kot lani celo leto. V šestih nesrečah je na tem odseku zgubilo življenje 14 ljudi. L. 1995 po odprtju omenjene avtoceste se je pripetilo 12 nesreč s smrtnim izidom, v katerih je umrlo 22 oseb. Po zaslugi omejitve hitrosti ter pogosti policijski kontroli je l. 1996 cesta terjala dve žrtvi. Od l. 1998 se je situacija znatno poslabšala in ta trend – kakor kažejo tudi letošnji podatki – se nadaljuje. Za varnostne ukrepe – t.i. stene New Jersey, ki bi fizično ločila pasovnice – ni denarja. Največ nesreč namreč povzročajo vozniki, ki se kljub prepovedi obračajo na avtocesti.

Pepsi-otok

Od 2. do 9. avgusta so v Budimpešti na otoku bivše ladjedelnice potekale prireditve t.i. Pepsi-otoka. Na prireditvah je sodelovalo približno 400 domačih in tujih ansamblov ter 4500 raznih umetnikov. Najbolj popularni so še zmeraj tuji bendi Apollo 440, Chumbawamba, Guano Apes in Oasis. Za to priliko so na otoku postavili mobilno pošto, samopostrežbo ter kakih štiristo sanitarij. Na Pepsi-otoku se je zbralo kakih 300 tisoč mladih.

Prireditve

• 12. avgusta pripravljajo na Verici vaški dan, v okviru katerega bodo bagoslovili vaški grb in prapor. Uradni program se začne ob 13.30 uri z mašo na prostem ter blagoslovitvijo grba in praporja. Od 15. ure bodo nastopale kulturne skupine, ob 17.30 se začnejo vaške igre.

• 20. avgusta bo v Števanovcih milenijski vaški dan, na katerega pričakujejo vse nekdanje Števanovčane, ki jih čakajo od 8.30 ure naprej v domačem kulturnem domu, kjer bodo otvorili tudi priložnostno razstavo. Po sveti maši bodo prejeli milenijski spominski prapor ter vaško monografijo. Temu bo sledil kulturni program in vaške igre.

**RADIO
MONOŠTER
UKV (FM)
106,6
MHz**

**Od ponedeljka do sobote
od 16. do 17. vōre,
v nedelo
od 12. do 14. vōre.**

„Moja duša, kama pa deš...“

V 1950. lejtaj je dosta lüstva tanjalo svoj daum na Vogrskom. Odišli so brezi vsega, tak, ka so spoj nej vedli, kam pridejo pa če do eštja gdasvejta vidli svoj daum pa žlato. Za nji se je svejt te obrno na baugše, gda njim je že slobaudno bilau domau pridti, gda so domanji leko šli k njim na gledanje. V Porabji je tū zavle dosta takšni družin, steri večkrat čakajo domau kakšno žlato iz Merike, Avstralije, držav Evrope ali se pa oni sami napautijo k

se je v Holandijo skvatejro. Starejša sestra je oženjena bila, tri mejsece staro dejte je mejla, gda je 1956. leta z držinov pa z najmenšo sestrov tanjala rosag. Oni so meli švedski atrejs, gde je brat bijo, depa ta so ji nej pistili, v Holandiji so se mogli dolaskvatejrati. Po pravici so v Meriko steli titi. Brata so tū prejk prištölali v Holandijo, naj vküper baudejo. Tau eške nej dojšlo, oče je za dva kedna tū za njimi odišo. Eden od drugoga so nej

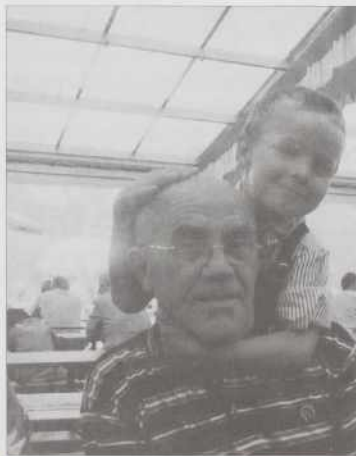
»Sedem lejt stara sam bila, gda mi je mati mrla. Namej je oče slüžit dau k tetrici. Za osem lejt me je nazaj domau pelo. 1956. leta sam sprtolejt odišla na repo v županijo Baranja. Tak sam išla z daumi, ka več nikdar nemo ojdla doma. Buma nej mi je dobro šlau brezi matere v smrtavi. Samo, ka je djeseini vövdarila revolucija (frradalom). Dja sam tak med najslejdjnimi bila, ka smo domau šli z repe. Dva dni sam se vozila s tovornjaki (teherautö), v vagoni, ka sam do Varaša prišla. Kak sam dolastaupila v vagona, me ena ženska iz Slovenske vesi pitala: „Moja duša, kama pa ti deš, vej pa doma več nikoga nejmaš.“ Nej mi je bilau vseeno. Domau pridem, rejsan nikoga nej bilau. V štali je bila ena krava, čak, v glejvi pa en pucek. Tau maro so sausadje krmili že tveden dni.

Bila sam sedemnajset lejt stara. Sama sam ostala. Drugo leto sam se oženila, moža sam že spoznala na repaj, samo sam nej mislila, ka ženitev bau s tauga. Ka brodiš, 1958. leta je oče domau prišo iz Holandije! Njema se taum nej vidlo.»

• *Gda si se oprvin srečala s sestrami pa z bratom? Ka so ti prajli na tau, ka so tebe samoga doma njali?*

»Dja, tomi sam dja sama bila kriva, ka sam na repo odišla. Drugo je pa, ka smo mi nej vtjüper gorarasi. Če bi doma bila, bi prva bila, stera bi odišla tavö, ka mi je vse više bilau. Gda sam že sama bila doma, sva s padaštjinov dvakart po črnem prejk šle

vedli. S pomočjav Rdečoga

Arankin brat z vnukom

križa so prišli vsi v eno mesto.»

• *Štirge mlajši ste bili v družini. Kak tau, ka si ti sama doma ostala?*

njim. Nej dugo nazaj, ka je Aranka Schwarcz iz Varaša že pá goraziskala svojo žlato na tajniskom.

• *Ti si ena batrivna ženska, ka sama nut zopodiš pau Evrope. V stere rosage pa od sterogamau se voziš?*

»1979. leta sam bila oprvin v Holandiji, te eštja z možaum. Na leki sva bila, ka je žlata po naja prišla z autonom pa naja nazaj tū pripejala. Od tistogamu sam že bila petkrat v Holandiji pa v Belgiumi. Vej me pa cug odpela ta, kama štjem titi.»

• *Koga maš v tej rosagaj? Kak so prišli ta?*

»Moj brat se je vönavčo za tišlara pa kak mladi ledjen se je nika v politiko zmejšo. Etak se je 1953. leta raj mekno z rosaga. Iz Avstrije je išo na Švedsko, sledkar, gda so že dveje sestre tū vanej bile,

Svinja(rija)

Tau je takša foliška rejč. Leko go etak ali tak razmejš. Če pa tau rejč tak malo „prisiliš“, leko go tak tū razmejš, ka povejmo, pri rami kakšo „svinjarijo“ delajo. Trge, štirge krepki možki po dvauri naganjajo edno svinjau. Pripravljajo se na mesarijo. Toga reda se kaj takšega ne godi samo v zimi, liki v leti tū. Mamo zmrzovalnike, tau nej problema. Te pa leko povejmo, ka dobro živimo. Baugi vala, navekša je tak. Ljudje si znajo pripraviti „življenje“, kakoli, ka za tau dosta delajo tū. Pa te bi leko pravili, kak tistoga reda Ferenc Joška: Vse je trnok lepau, z vsem sam zadovolen.

Dapa te dni je človek drugo nej što v cajtungaj pa nej čüjo po radijoni, televiziji, ka prej dragšo baude mesau, krü, mlejko, energija pa zvün toga vse. Samo ka od toga eške ne gučijo. Nin pa ne čüjemo, ka bi plače vekše bile ali penzije.

Najbaukšo svinjsko mesau, svinjski (h)rbet (kare) de prej več kak gezero forintov košto. Stoj bi zdaj leko povedo, ka zakoj nam trbej ranč (h)rbet gesti? Vej pa geste bole falo mesau tū. Istina. Zakoj je pa človek takši gladauvan pa parauven?

Prej je pauvati tū vsakši den dragšo, ka prej pavra tū morajo bole plačati, če pripauva mesau, sildje pa vse dobrote, ka nūcamo. Nevola je samo tau, ka gnesden pavar tū tak pauva, ka na tau eške gor plača. Pa je rejsan smejšno, kelko pavri lüčijo za edno kilo mesa ali za liter mlejka.

Te je pa tau vejndrik tak, ka velki hasek rosag v žepko klade pa te de gvüšno bogati! Pa če de rosag bogati, de lüstvo tū bogatejšo. Ja, buma. Tej edni, steri mesto rosaga kladejo v žepko hasek. Etak mora biti zatok, ka bi ovak rejsan že mogli vsi bogati biti. Te je pa tau nej svinja(rija)?

Pavrov je vsakši den menja. Neobdelane zemlé pa vsakši den več. Dosti takši pavrov je, ki so samo zatok ostali na zemlej, ka go radi majo. Pravi pavri so, če rejsan na črno morajo v Avstrijo ojditi delat, ka bi si žügubo, ka njim zemla pripauva, pokrili.

Stoj bi leko pito: Po tejm mo lačni pa nagi ojdli? Kak ge poznam našo lüstvo, nej. Naši lüdje so delavni pa prilični. Starejši, steri tak nikoga nej majo, samo edno malo hišico pa ešče menkšo penzijo, tisti mo zatok tū živeli. Vej pa ja nej trbej svinjski hrbet küpüvati! Raj si küpimo fajñ čönte, si sküjemo žüpo pa te mo čönte leko cmüliši s takšim slenjom, ka smo mesau že doj pogeli z njij. Tau je tū nika. Nej?

I. Barber

v Avstirjo, depa nazaj sva prišle.»

• *Gnesden, gda vidiš, kak stogijo, živejo tvoje sestre pa brat v drugom rosagi, ti je žau, ka si doma ostala?*

»Nej, zdaj sam že vesela, ka je tak. Istino, ka sva z možaum dosta trpela, dosta bridje mela dočas sva tau kučo gorazozidala, mlajše vönavčila. Tri mlajše sva mela, oni že tū majo svojo držino. Po tistom, ka mi je mauž mrau, si malo pomagam s tejm, ka sobe vödvam.»

• *Tak vej, ka v drüdjje rosage eštje tū odiš.*

»Menša (h)čer se je v Švajc oženila. Takšno leto je bilau, ka sam na leto dvakart

išla k njenoj držini. V Tiroliv Avstriji pa brat ma svojo (h)čer, taum sam že tū dostakrat bila. Na, najmenša sestra se je pa v Belgijo skvatejrjala, etak ta tū odim.»

• *Ne vnaužajo se ti te poti?*

»Nej, rada se vozim. Dosta vse lejpoga vidim, dosta lidi spoznam. Najbole sam pa rada, gda sam dukši čas leko vtjüper s tistimi, od steri se razlaučana bila v mlašči lejtaj. Mislim, ka so oni ranč tak, ovak bi me nej zvali pa sami telkokrat domau prišli. Fejs šanalivam starejšo sestro, ka je veltji betežnik, najbole sam tak pauleg nje odla letos na gledanje.»

Klara Fodor

OTROŠKI

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najraj špilo pod našim velkim stolom v künji. Tam sam se tak počüto, kak će bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod šteroga sam začo spoznavati velki svejt.

ČISTA ISTINA

Kak vsigdar, sam se špilo pod našim velkim stolom sređi naše svekle künje. Bila je edna takša lejpa jesen, kakše so gnesden že trno rejdkje. Biu je že tisti jesenski čas, gda vino v bečkaj vózavre in je že dvakrat pretočeno. Tisto leto smo meli rejsan dosta vina, lejpi pouv je biu. Moj oča je stoupo v zemenico in si prineso eden kriglin vina. Podržo ga je ta pred se in pravo mojoj mami:

- Pogledni, naše vino je čisto kak edna boža istina.

Tak sam te oprvin čuo, ka je istina leko čista. Vej je pa istina leko samo edna, nej čista pa nej zamazana, liki je leko samo istina, sam si brodo v tistoj mojoj maloj glavej tam pod našim velkim stolom. Dapa, tou je za té den ške nej bilou vse. Po obedu sam se pa skobaco ta pod sto, gda je prišla k nam naša sousedica na eden kafej. Tak sta sedeše z mojo mamo in se zgučavale od vsega in od vsakoga. Tak je te rejč pomalek prišla na nikši guč od edni lidi v vesi in je sousedica prajla:

- Nej, nej, tou so nej nikše klajfe, tou je čista istina! Na svoje viuje sam čüla, ka je tak bilou in pravim vam, moja sousedica, ka je tou, ka sam vam prajla, čista tak bilou in ka je tou čista istina.

Nej sam si mogo pomagati. Nej sam mogo staviti svoji mladi gezik, steroga je na tom svejti zanimalo čistak vse. In sam zato pito:

- Ja, ge je pa te zdaj zamazana istina? Vej pa će je nekaj čisto, po tom takom mora biti nekaj zamazano to?

Starejši pa kak starejši.
Moja mama in

MLAŠEČI

usedica sta odišli tavö, ka več nemo vlejko na vüja. Tam venej sta si te tadale pogučavale od čiste istine. Unidvej sta se zgučavale, ge pa sam o toj čistoj

istini brodo. Vino je čisto, kak čista boža istina, sousedica guči čisto istino, ge sam to biu čisti, če sam mogouče nej ranč spadno v blato. Tou sam vedo, ka istina zaznamüvle, dapa, ka geste čista istina to, tou me je zdaj mantralo. Pomejni, ka istin geste več, nej pa samo edna. Pomejni, ka je leko istina bole ali menje čista, ka je leko fejt zamazana ali pa samo malo. Leko je tak to, ka istina kakšo redno farbo dobi, leko je rdeča, čarna, žuta, plava ali pa zelena istina. Dapa, zelena je leko zamazana to, ranč tak ka žuta ali kakša druga farba. Tou me je mantralo eno tri dni, dokejč je nej moj oča tam gor obri mene, tam za stolom pravo:

- Tou, ka si zdaj pravo, brat moj, si gučo po istini. Tvoja rejč je čista kak skuza.

Na, zdaj sam te gori prišo, kakša je ta istina. Skuza pride iz oči, če je človek žalosten, ali njemi je nej najlepše pri srceji. In če je istina takša kak skuza, tou leko pomejni, ka je istina trno žmetna in žalostna. Tak sam si brodo v tistoj mojoj maloj glavej. Gnes že vejim, ka sam se nej dosta zmejšo.

Miki

Prešeren, kakor ga vidijo učenci v Porabju

Letos je Prešernovo leto, zato smo okrog 8. februarja razpisali natečajporabskim učencem in dijakom. Njihove prispevke bomo objavili v poletnih številkah našega časopisa. Rezultate pa bomo razglasili na začetku šolskega leta.

KOTIČEK

SREČANJE

Budimpešta, 14. marec 1848, 14.30

Prispeli smo. Vlak se je ustavil in izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

Kakor sem tam sedel na sredini kavarne pri mizi, sem se počutil izstopil sem. V zraku je čuti približevanje revolucije. Zdjaj se mi veče nikakor ne zdi to tako dobra ideja, da sem se pripeljal v to tujo državo, kjer nikogar ne poznam in mogouče bo zdaj izbruhnila revolucija! Že nekaj časa sem samotno taval po ulicah in sem se vedno bolj oddaljeval od železniške postaje in od ljudi. Bil sem zelo lačen in utrujen, zato sem stopil v kavarno Pilvax. Naročil sem nekaj za pod zob ter eno močno, vročo črno kavo.

dušeno spremljali in so še organizirali baklado zame – je dejal ponosno.

- Gotovo je bilo veliko doživetje. Medtem je natakak prinesel čaj.

- Da, kar je res, jaz nisem imel take sreče – sem odgovoril žalostno.

- Ljudje so name gledali tako, kot na nekoga, ki se mu nič ne posreči na tem svetu. Moja usoda je odrinjenost samo zato, ker izhajam iz kmečke družine.

Vsa prodorna bolečina je prevladovala dolgo, neusmiljeno v moji zavesti in v srcu.

- Solza je nehote padla na moje trepetavo oko.

- To je res žalostno. Toda tudi jaz nisem imel lahkega življenja.

Leto 1839 je nepričakovano obubožala moja družina. Zato sem se zelo slabo učil v gimnaziji na Selmecbányi. Zaradi tega pa me je moj oče izobčil. Potlej sem pobegnil in sem postal pomožni igralec v Narodnem gledališču v Pešti.

- Pešti Vas je zanimalo gledališko življenje? – sem vprašal radovedno.

- V začetku me je. Nato sem bil vojak v Sopronu. Iz vojske so me odpustili, ker sem bil velikokrat bolan.

- In potem?

On pa je nadaljeval:

- Obiskal sem obubožane starše in sem se z bogal z očetom. Pridružil sem se potujoči igralški družini.

- Ali ste Vi igralec ali novinar?

- Nekaj imam s pisanjem, saj sem pesnik.

Njegove besede so me presenetile. Ne bi mislil, da tu, pri tej mizi, sedim s pravim madžarskim pesnikom.

- Kakšno naključje! Jaz sem tudi pesnik – sem odvrnil malo bolj sproščeno.

- To je pa srečno naključje! Kakšne pesmi pa pišete? – me je vprašal.

- Prve poskuse sem sežgal. Moja pesniška moč se je prebila do svoje prave govornice ne v ljubezenski pesmi, temveč v pesmi, ki govori o veliki bolečini mojega moralnega življenja, v pesmi Slovo od mladosti in v Sonetih nesreče. Ko sem se zaljubil, se je moj odnos do tega čustva nevarno zresnil, moje pesmi so polne strasti, satire. V tem času sem se skoraj izključno posvetil sonetu in sem napisal Sonetni venec.

- Ste zaljubljeni? – se je pozanimal.

- Bila je samo platonska ljubezen. Ona je bogata, jaz pa reven pesnik, ki ji ne bi mogel zagotovljati ustreznega življenja za njeno družbeno titulo. Dolga leta je bila moj ideal, oh, Julija...

- Julija?! – je vprašal z osuplim obrazom Petófi.

- Ja, Julija. Zakaj?

- Moja žena se tudi imenuje Julija. Spoznal sem jo v Nagyvázsony. Njen oče je nadut plemič, ki ni hotel slišati o tem, da bi se hčerka poročila s sinom najemnika gostilne. Ko ji je oče ukazal, naj se odloči med nama, je šla z menoj. Po enem letu najine seznanitve sva se poročila. Jaz sem našel veliko ljubezen v Juliji. Takrat se je razvilo moje ljubezensko pesništvo. Ona mi je tudi duhovni partner. Ona je žena vseh žena.

- Potem je to prava ljubezenska zgodba. Vi imate veliko srečo, da ste jo našli.

Petőfi je pogledal na uro.

- Na žalost, čas je hitro minil. Moram iti, ker se pripravljam na jutrišnji dan. Moram recitirati Narodno pesem in prebrati 12 točk. Prijatelji, Jókai, Vasvári pa še drugi me že čakajo.

- Zelo me veseli, da sva se srečala. Izvolite – sem mu dal svojo pesniško zbirko.

- Hvala, jaz bi Vas tudi rad presenetil s pesniško zbirko, ki vsebuje moje pesmi. – in mi je dal knjigo. – Ko jih boste brali, se spomnite na najino srečanje. Mogoče se še kdaj vidiva.

- To bi bilo dobro, saj si imava še veliko povedati.

- Tu, v kavarni, me vedno najdete.

- V redu. Nasvidenje.

- Nasvidenje.

Petőfi je oblekel suknič in odhitel. Jaz sem pa popil čaj. Tega dne me bom nikoli pozabil. Morava se še srečati, da bi se bolje spoznala. Jutri bom spet prišel v to kavarno. S temi mislimi in s knjigo v roki sem se odpravil po megleni ulici.

Sabina Horvat in
Gabriela Nemet

KAUT

Tau staro navado nej mogo tanjat'

29. julija je za beltiški park rejsan velala ta nauta. Tam so se zbrale vesi beltiške občine (járás), ka bi notapokazale staro pavarsko delo pa šege. Ženske iz Lipovec so douznjke plele. Kak smo od nji zvedli, leko ka so tau šego Slovenci od Madžarov prejkvzeli, da so delali po grofovski marofaj. Gda so prej žetvo končali, se je gospaud ali grofica tak zavalila delavcom, ka ji je pogostila, fanjsko gesti je dala napraviti pa kakšno piti tó. Delavci pa ne ka bi **duožni** ostali, so iz ržene slame spleli kakšen pavrac, vejneč, ga okinčali z raužami, stere so po njivaj najšli, pa so ga grofici dali. Zatok se pa te prej pravi tej stvari **douznjek**.

Mlinar iz Ižakovec je žalüvo za mlini, steri so gnauksvejta po Müri plavale. Za toga volo ma je tó žau, ka mladi neščejo v mlini delati, ka prej nejga zaslužka. On je prej že 80 lejt star, eno 20 jet de ešče delo, te de pa samo počivo. Naj Baug da, ka bi tak bilau! Pa ka ne pozabim, njegovji ženi pa vala lejpa za dinsko zlejevanko, stero je v mlinarskom špajati spekla, pa nam je fanj tople ponüdila.

Starejši gospaud, ranč ne vejn iz stere vesi je bijo, je kukarčo lüščo na stauci pa go je mleu. Te pa pravo, naj prej probave, kak je mela méka. Vej pa nika gospaud,

fontoško (važno) je, ka je tisti trdi, stere go mela. pečejo. Pa zavolo glavne sakačice tó, stera je prva pri

Ženske iz Bratonec so **krapce** pekle. Tau je ranč takšo

Mlekoprometi kújarca bila, zdaj pa rada pokaže mladim, kak se dobri krapci pečejo.

Vsepovsedik je pa takša dobra saga ojdla, ka je človek brž lačen grato. Vse se je dalo kauštati, vse je na odojlo bilau. Pa ešče kakšna dobra kaplica vcüj, te je pa dobra vola tó nej falila.

Da sam vse tau vidla, mi je na pamet prišlo, zakoj bi nej drugo leto za Porabske

testau, kak da mi doma poguče pečemo. Te pa testau na prst-dva na kuste razvalekajo (na krauglo formo), gor pa dejejo ščipke (skuto). Krapce v peči pečejo. Prej so njini krapci ranč zavolo toga tak dobri, ka se v krüšnoj peči

dneve pri nas tó kaj takšoga meli.

M.S.

lejpi ali nej. Regina si ga v tistom minuti gor na glavau podvezne pa samo nauri človek ne vidi, kak strašno vögleda. Gusti ji zdaj etak pravi: »Sveti Baug, Regina! Ti tau za kolapoš držiš, ka zdaj maš na glavej?«

Regina pa čemerno nazaj: »Pa te ti? Ti tau za glavau držiš, ka pod kolapošom nosiš?«

Gnesden

V ednom varaši v kmičnoj

pauti se nakak tak dere ka vse vküp leti: »Bojna naj žive! Bojna naj žive!« Nej daleč stogi eden policaj, včasim vcüj staupi k tomü človeki pa ma etak pravi: »Gospaud! Vam se je zmejšalo ali ka? Eden velki naučik vam vó iz pleč visi, vi se pa za bojno dereta.« Človek pa zdaj etak: »Zakoj? Če bi kričo, ka naj mi nakak pomaga, bi vi es prišli?«

I. Barber

Tak nas spoznajo po cejlom rosagi

23. julija je Kulturni center Železne županije v Velemi organiziro slovenski narodnostni den. Tau tó kaže, ka Vaugre vsebola zanima kultura manjšin. V tau vesi vsakšo leto več prireditev majo z narodnostnim programom. Slovence so zdaj oprvin pozvali.

nabito s papirnatimi rauži. Tau so tak nagnauk raznosi. Ona je tó dobila posabito, gde je z lidami vred redla te rauže. Telko žensk, mladi pa mlajšov se je zbralo kauleč nje, ka je kuman zandolejla. Vsakši je vse več rauž sto napraviti. Etak so ji ške druge varaške

Folklorna skupina z Gorenjoga Senika je vsevküper skur vóro časa plesala slovenske plese, ansambel Lajcija Korpiča z ženskim kvartetom pa gli telko pesmi zapojejo. Sunce je tak redno peklo, ka so se nastopajoči tak li cedili, lice so se njim skur vózvüžgale. Važno je bilau, ka se je lüstvo veselilo, je bilau zadovoljno z njimi.

Zvójn kulturnoga programa so si leko poglednili lejpe lončarske posaude veričkoga mojstra Karolya Dončca. Škoda, ka so Karči bači nej šli z nami, ka je lüstvo naigro bilau, sto ma takšne blajžene roke. Dostafale meštrij Vaugrov smo tó leko poglednili. Cejli ograd kaulekvrat je vó bijo napakivani. Depa vsakši bola gledó, kak kipüvo.

Nej tak ajdovo torto, skal-dje, pečeno mesau, krumple na olaji, perece pa eške druge porabske dobraute, stere je pripravila restavracija Lipa. Tau je dobra prilika bila, ka so Vaugri pa druge narodnosti tó leko spoznale našo djesti, prejk toga delo restavracije. Na takšni način tó leko ijrašnja grata ena künja. Tisto bi videti trbelo, kakšen red je stau furt pred njinim šatorom pa kak žmano so požirali vsefale gesti. Ne smejn pozabiti na Ano Unti iz Traušče, stera je tó nutpokazala svojo meštrijo. Z daumi je nesla eno košaro,

ženske tó na pomauč skočile. Dočas, ka je spejvala s Korpiči, je že lüstvo brezi nje probalo redti rauže. Nis terni so tak flajnsi bili, ka so z rednim püšlom šli domau. Anuš néni so od tistoga mau že znauvič mogli titi v Velem, te so pa lerance včili, stere do v tabori mlajše včile na tau.

Tak brodim, ka so takšne prireditve na asek vsem narodnostim, sploj za nam Slovence, steri smo tó na krajmi rosaga. **K. Fodor**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtrek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Deák Ferenc út 17,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

NIKA ZA SMEJ...

Kolapoš

Regina je etognauk v Varašušla pa si je eden kolapoš kúpila. Gda je domau prišla, je z veseljem kazala kolapoš svojimi možej, Gusteki. Gusti pa pravi, najsi kolapoš malo na glavau deje, da de vedo kaj povedati, kak ji stoji pa če je